

Publicerad 21 juli 2003 08:27

Strindbergs "dåre" har aldrig varit så självvironisk

Bara titeln bär fram en underbar dubbeltydighet. Visst var och förblir August i egenskap av sig själv, i egenskap av diktare, pittmönstrare, småpojke, man och människa en dåre på samma sätt som vi alla; mannen, kvinnan, människan är och förblir det. Likt dårar betraktar vi oss själva ur både försoningens och självhävdelsens perspektiv. All vår missförstådda storslagenhet, generositet och genialitet skrapar vi ihop inför våra egna fötter, kliver upp på högen och utropar frågande: jamen ser ni då inte hur rätt just jag är?

Visst, Strindberg målade upp självbilden några nummer för stor, men det är ju också det, inte minst i Görhan Hellströms fräckt nära nog stå-upp-inspirerade tolkning, som gör "En dåres försvarstal" så träffande ironisk och faktiskt rolig. Karl'n beskriver ett havererat kärleksprojekt. Han berättar om sig och Siri von Essens förblödda äktenskap med förtvivlans hela enögdhet. Vem i världshistorien har väl förresten någonsin hörts skildra sina äktenskapsbekymmer objektivt?

Strindberg var också, som det så tydligt både utsägs och framkommer i texten, sjuk av kärlek till denna kvinna som han ömsom upphöjde till gudinnan och ömsom trampade i skiten. Men dårens ord var och förblir ändå dikt och dramatik. Verklighetens Strindberg bar minnet av Siri i sitt hjärta livet ut.

Jag har genom åren sett försvarstalet framföras på olika sätt. Jag har till exempel hört den cyniskt spottas fram eller spelas likt sorgesång med tonfall som lånade ur "Den unge Werthers lidande". Men aldrig har jag upplevt texten framföras med en så självvironisk distans och spefull lätthet som Görhan Hellströms. Han gör tragedin med en fullfjädrad entertainers alla medel och texten blir både självklar att roas av och svår att undkomma i egen självprövning. "En dåres försvarstal" i Stenkyrka på Gotland är en märkligt bra liten föreställning.

Pia Huss

Föreställningen spelas tisdag till lördag till och med den 17 augusti.

■ Scen

Verk: En dåres försvarstal av August Strindberg

Plats: Teatergalleriet i Stenkyrka, Gotland

Medverkande: Görhan Hellström